

Overgaves en Paalhechting van Jehsoe

Uit het eu-angelion van Lukas, hoofdstukken 22, 23, en 24

Lukas, hoofdstuk 22

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν.

47 Maar terwijl hij nog praatte...

λαλοῦντος < λαλέω lallen / (informeel) praten

LET NU OP!

ἰδοῦ < ὁράω

...een gepeupel.
En die Joeda genoemd wordt,
één van de twaalf,
kwam voor hun,
naderde toen Jehsoe
om hem dan lief te hebben.

Judas

ὄχλος
Ἰούδας
εἷς τῶν δώδεκα

Jezus

Ἰησοῦ < Ἰησοῦς
φιλήσαι < φιλέω

ἤγγισε < ἐγγίζω

48 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

48 Maar Jehsoe zei toen aan hem:

Joeda,
geef jij met een kus
de “zoon van de mens” over?

παραδίδως < παραδίδωμι
υἱὸν < υἱός

φιλήματι < φίλημα
ἀνθρώπου < ἄνθρωπος

49 ἰδόντες δὲ οἱ περι αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάζομεν ἐν μαχαίρα;

49 Maar zij die toen waarnamen,
die bij hem zal zijn,
zeiden toen aan hem:

Meester,
mogen wij slaan met een mes?

πατάζομεν < πατάσσω

μαχαίρα < μάχαιρα

50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

50 En één, één of andere uit hen
sloeg de slaaf van de opperpriester toen,
en die nam toen het oor van hem weg, de rechter.

δοῦλον < δοῦλος
ἀφεῖλεν < ἀφαιρέω

ἀρχιερέως < ἀρχιερεύς
οὖς < οὖς δεξιόν < δεξιός

51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἔατε ἕως τούτου, καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

51 Maar Jehsoe, dan antwoordend, zei toen:

Laat het tot dat!
En dan contact makend met zijn oor(lel),
herstelde hij hem toen zelf.

ἔατε < ἐάω

ἀψάμενος < ἄπτω ontsteken ὠτίου < ὠτίον
ἰάσατο < ἰάομαι

52 εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;

52 Maar Jehsoe zei toen tegen
die met hem er bij gekomen waren,
de opperpriesters
commandanten van het heiligdom
en ouderen:

παραγενομένους < παραγίνομαι erbij-geworden

στρατηγούς < στρατηγός ἱεροῦ < ἱερόν < ἱερός
πρεσβυτέρους < πρεσβύτερος < πρέσβυς

⁵³ καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ, ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

⁵³ Iedere dag opnieuw *terwijl* ik met jullie was in het heiligdom, strekten jullie toen niet de handen over mij uit. Maar dit van jullie, is het uur, en de autoriteit van de duisternis.

καθ' ἡμέραν dagelijks / bij de dag = iedere dag opnieuw
ἐξετείνετε < ἐκτείνω
ὥρα
ἐξουσία σκότους < σκότος

Petros ontkent Jehsoe

vervolg Lukas, hoofdstuk 22

⁵⁴ Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

⁵⁴ Maar dan samen vattend, voerden zij hem *weg*. En zij voerden hem toen in tot in het huis van de opperpriester. Maar Petros volgde van verre.

συλλαβόντες < συλλαμβάνω
οἶκον < οἶκος
μακρόθεν

⁵⁵ ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

⁵⁵ *Terwijl* zij een vuur ontstaken in *het* midden van de binnenplaats, en *zichzelf* samen deden neerzitten, zat Petros in hun midden.

< ἅπτω ook: contact maken πῦρ
αὐλῆς < αὐλή
συγκαθισάντων < συγκαθίζω
ἐκάθητο < κάθημαι

⁵⁶ ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

⁵⁶ Maar één of ander klein meisje hem dan waarnemend, *hem* gezetend zijnd bij het licht, en dan gespannen *of kritisch* naar hem kijkend, zei toen:

παιδίσκη τις
φῶς
ἀτενίσασα < ἀτενίζω

Ook die was samen met hem.

⁵⁷ ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

⁵⁷ Maar die was toen “bokkig” loochenen tegenover hem, zeggend:

ἠρνήσατο < ἀρνέομαι

Vrouw,
Ik heb hem niet waargenomen – *dus: ik ken hem niet*.

γύναι < γυνή

⁵⁸ καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη,
 Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ.
 ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
 Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

⁵⁸ En na een korte tijd,
 een ander hem dan waarnemend, sprak:

καὶ μετὰ βραχὺ < βραχύς
 ἕτερος ἔφη < φημί als: blas-femie

Ook jij bent uit hen.

Maar Petros zei toen:

Mens,
 ik ben *het* niet.

⁵⁹ καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῆχυρίζετο, λέγων,
 Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

⁵⁹ En *terwijl* dan ongeveer
 één uur uiteen-ging – *verstreek* –
 hielt een ander, één of ander, strak vol, zeggend:

διαστάσης < δίστημα uiteen-plaatsen
 διῆχυρίζετο < διῆχυρίζομαι

Naar waarheid,
 ook die was met hem,
 want *het* is een Galileeër

ἀληθείας < ἀλήθεια werkelijkheid

Γαλιλαῖος iemand uit de landstreek Galilaia (Γαλιλαία)

⁶⁰ εἶπε δὲ ὁ Πέτρος,
 Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.
 καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.

⁶⁰ Maar Petros zei toen:

Mens, ik heb niet waargenomen die jij zegt
 – *dus: ik ken niet die gene waarover jij spreekt.*

En op hetzelfde ogenblik,
 nog *terwijl* hij toen praatte,
 riep toen de haan.

παραχρῆμα
 ἐφώνησεν < φωνέω ἀλέκτωρ

⁶¹ καὶ στραφείς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς
 εἶπεν αὐτῷ ὅτι
 Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

⁶¹ En Meester, zich dan draaiend,
 keek toen op Petros.
 En Petros werd toen het woord van Meester
 in herinnering gebracht,
 zoals hij toen aan hem zei, dat:

κύριος στραφείς < στρέφω
 ἐνέβλεψε < ἐμβλέπω
 ὑπεμνήσθη < ὑπομνήσκω

Voor een haan roept,
 zal jij mij driemaal ontkennen.

τρὶς ἀπαρνήσῃ < ἀπαρνέομαι letterlijk: weg-bokkig-zijn

⁶² καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

⁶² En Petros, dan uitgaand *naar* buiten,
 huilde toen snijdend.

ἔκλαυσε < κλαίω πικρῶς < πικρός scherp

Jehsoe wordt onterecht geslagen en geblasfemeerd

vervolg Lukas, hoofdstuk 22

⁶³ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.

⁶³ En de mannen die Jehsoe *te* samen *vast*houdend, bespotten hem, afranselend.

ἄνδρες < ἀνὴρ
ἐνέπαιζον < ἐμπαίζω
δέροντες < δέρω letterlijk: de huid afstropen (beeldtaal, zie Joh. 18:23)

⁶⁴ καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον· τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;

⁶⁴ En hem rondom bedekkend, sloegen zij het gezicht van hem, en vroegen hem, zeggend:

περικαλύψαντες < περικαλύπτω
ἔτυπτον < τύπτω
ἐπηρώτων < ἐπερωτάω
πρόσωπον < πρόσωπον

Profeteer nu!
Wie is het die jou nu slaat *of nu met jou speelt*?

προφήτευσον < προφητεύω
παῖσας < παῖω (slaan) / παίζω (spelen) / zie ook vers 63 ἐμπαίζω (bespotten)

⁶⁵ καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

⁶⁵ En vele andere *dingen* blasfemerend, zeiden zij naar hem.

βλασφημοῦντες < βλασφημέω

Zoon van God

vervolg Lukas, hoofdstuk 22

⁶⁶ Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες,

⁶⁶ En zodra het toen dag gewerd, werd de ouderenraad van het volk toen samengebracht, opperpriesters én ook schrijvers. En zij brachten hem toen over naar hun eigen (raads)vergadering, zeggend:

ἡμέρα
πρεσβυτέριον
συνήχθη < συνάγω
γραμματεῖς < γραμματεῦς
ἀνήγαγον < ἀνάγω letterlijk: op-voeren
συνέδριον traditioneel: Sanhedrin / Latijn: synedrium

⁶⁷ Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

⁶⁷ Indien jij (de) Christos bent, zeg *het* nu aan ons!

Maar hij zei toen aan hen:

Indien ik het nu aan jullie zal zeggen, *dan* zullen jullie *het* echt niet vertrouwen.

πιστεύσητε < πιστεύω

⁶⁸ ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

⁶⁸ Maar ook als ik *het* vraag, *dan* zullen jullie echt niet antwoorden aan mij, of los (zullen) laten.

ἀπολύσητε < ἀπολύω

⁶⁹ ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

⁶⁹ Vanaf nu

zal de “zoon van de mens” gezeten zijn
aan de rechterzijde van de macht van God.

ἀπὸ τοῦ νῦν

ἐκ δεξιῶν

δυνάμεως < δύναμις

Θεοῦ < θεός

⁷⁰ εἶπον δὲ πάντες,

Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη,
Ἑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι.

⁷⁰ Maar alle *mensen* zeiden toen:

Dus jij bent de zoon van God?

Maar die sprak tegen hen:

Jullie zeggen dat ik *het* ben.

⁷¹ οἱ δὲ εἶπον,

Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

⁷¹ Maar zij zeiden:

Wat *voor* getuigenverklaring hebben wij nog nodig?
Want wij hoorden toen vanuit zijn mond.

μαρτυρίας < μαρτυρία
στόματος < στόμα

χρεῖαν < χρεία

Koning van de Joden

Lukas, hoofdstuk 23

¹ Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

¹ En hun grote aantal dan geheel en al opstaand,
voerden hem toen *tot* bij Pilatos.

πλῆθος

ἅπαν < ἅπας

ἀναστὰν < ἀνίστημι

² ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες,

Τοῦτον εὗρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

² Maar begonnen hem toen aan *te* klagen, zeggend:

κατηγορεῖν < κατηγορέω

Wij vonden deze toen het volk verdraaiend,
en verhinderend aan Keizer
belastingen te geven,
(zich)zelf zeggend koning Christos te zijn.

εὗρομεν < εὕρισκω

κωλύοντα < κωλύω

φόρους < φόρος

alternatief: gezalfde koning te zijn.

διαστρέφοντα < διαστρέφω

Καίσαρι < Καῖσαρ

διδόναι < δίδωμι

βασιλέα < βασιλεύς

³ ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων,

Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη,
Σὺ λέγεις.

³ Maar Pilatos vroeg hem toen, zeggend:

Ben jij de koning van de Joden?

Ἰουδαίων < Ἰουδαῖος

Maar die dan aan hem antwoordend, sprak:

Jij zegt *het*.

⁴ ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους,
Οὐδὲν εὕρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

⁴ Maar Pilatos zei toen tegen de opperpriesters en het gepeupel:

(meervoud)

Ik vind niet één aansprakelijkheid in dit mens.

αἴτιον < αἰτία / αἴτιος deel-hebbend

⁵ οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε.

⁵ Maar zij maakten *zich* sterk, zeggend dat:

ἐπίσχυον < ἐπισχύω

Hij schudt het volk op, lerend langs heel “het Joodse” – *de landstreek Judea*, dan beginnend van Galilaia tot hier.

ἀνασεῖει < ἀνασεῖω
διδάσκων < διδάσκω
Γαλιλαίας < Γαλιλαία

⁶ Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι.

⁶ Maar Pilatos dan horend Galilaia, vroeg toen of de mens een Galileeër is.

⁷ καὶ ἐπιγνὼς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

⁷ Ook dan (h)erkennend, dat het uit autoriteit van Herodes is, stuurde hem toen op naar Herodes, die ook in Jeruzalem was in deze dagen.

ἐπιγνὼς < ἐπιγιγνώσκω
ἐξουσίας < ἐξουσία
ἀνέπεμψεν < ἀναπέμπω
Ἱεροσολύμοις < Ἱεροσόλυμα (meervoud)
Ἡρώδου < Ἡρώδης

Verdeling van landstreken

In de tijd van het leven van Jehsoe, was het grondgebied van het vroegere Israel opgedeeld in vier Romeinse landstreken: Judea, Galilea, Samaria en Idumea.

Pilatos was de praetor – *een soort onderkoning onder de Keizer* – over de Romeinse landstreek Judea en Herodes was onder andere praetor over de Romeinse landstreek Galilaia.

Pilatos kon niet over iets besluiten nemen dat niet onder zijn gezag viel, want de Joden zeiden immers dat de zogenaamde oproering van het volk in de landstreek van Herodes begonnen was. De plaats waar een vermeend misdrijf begaan wordt, onder dat gezag dient deze ook berecht te worden.

Verhoor door Herodes

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

⁸ Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

⁸ Maar Herodes dan Jehsoe waarnemend, werd toen zeer blij, want hij was willend, uit *genoegen*, om hem dan waar *te* nemen.

ἐχάρη λίαν < χαίρω
θέλων < θέλω
ἐξ ἱκανοῦ < ἱκανός (toe)reikend

Door (dat) veel *dingen* te horen over hem, hoopte hij dan ook één of ander teken waar *te* nemen door hem gewordend.

ἤλπιζε < ἐλπίζω
σημεῖον < σημεῖον

⁹ ἐπρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

⁹ Maar hij vroeg hem met genoeg woorden,
maar hij antwoordde toen niet één aan hem.

λόγοις ἱκανοῖς < λόγος

¹⁰ εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

¹⁰ Maar de opperpriesters en de schrijvers
hadden gestaan,
hem aanklagend *met* grote inspanning.

εὐτόνως < εὐτονος letterlijk: goede-spanning

¹¹ ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἑσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

¹¹ Maar Herodes,
hem dan geringschattend,
samen met zijn legers,
en dan bespottend,
hem dan stralende kleding omwerpend,
en stuurde hem toen op aan Pilatos.

ἐξουθενήσας < ἐξουθενέω = ἐξουθενώ
στρατεύμασιν < στρατεύμα
ἐμπαίξας < ἐμπαίζω
λαμπράν < λαμπρός ἑσθῆτα < ἐσθῆς περιβαλὼν < περιβάλλω

¹² ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

¹² Maar zij gewerden toen vrienden,
ἐν Pilatos en Herodes,
op dezelfde dag
met elkaar.

φίλοι < φίλος geliefden

Want zij begonnen ten eerste
in vijandschap zijnd bij henzelf.

προὔπηρχον < προὔπαρχω letterlijk: (er)voor-beginnen
ἔχθρα < ἔχθρα

¹³ Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν,

¹³ Maar Pilatos dan samen roepend
de opperpriesters en de heersers van het volk, ...

συγκαλεσάμενος < συγκαλέω
ἄρχοντας < ἄρχων archont

¹⁴ εἶπε πρὸς αὐτούς,

Προσηγέκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοῦ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

¹⁴ ... , zei toen tegen hen:

Jullie droegen toen dit mens naar mij toe
zoals *iemand* die het volk weg draait.

προσηγέκατέ < προσφέρω
ἀποστρέφοντα < ἀποστρέφω

En let nu op!

Nu ondervragend in het zicht van jullie,
vond ik toen niet één aansprakelijkheid in dit mens
die jullie aanklaagden tegen hem. ...

ἀνακρίνας < ἀνακρίνω letterlijk: terug-/op-oordelen

κατηγορεῖτε < κατηγορέω

¹⁵ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

¹⁵ .... Maar Herodes ook niet,
want ik stuurde jullie op naar hem.

En let nu op!

Niet één dat tegen *de* dood opweegt
is verricht door hem. ...

ἄξιον < ἄξιος

θανάτου < θάνατος

πεπραγμένον < πράσσω (onder- / be-) handelen

16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

16 ... Dus ik zal hem nu “opvoedend” los laten. παιδεύσας < παιδεύω

17 ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα.

17 Maar die had dwang ἀνάγκην < ἀνάγκη
om één los *te* laten aan hen ἐορτὴν < ἐορτή
gedurende een feest.

18 ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί, λέγοντες,
Αἶρε τοῦτον,
ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν.

18 Maar zij, allen in grote aantallen, παμπληθεί πᾶς (alle/heel) + πλῆθος (grote aantal)
krijsten toen uit, zeggend: ἀνέκραξαν < ἀνακράζω op-krijzen

Neem die op! αἶρε < αείρω
Maar laat Barabbas nu los voor ons! Βαραββᾶν < Βαραββᾶς

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

19 Hij was *als* ieder die στάσιν < στάσις
door één of andere *op*stand πόλει < πόλις
die toen in de stad geworden *was* φόνον < φόνος
en een moord φυλακὴν < φυλακή
in de wachtpost ^{gevangenis} geworpen is. βεβλημένος < βάλλω

20 πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

20 Dus opnieuw riep Pilatos toe, προσεφώνησε < προσφωνέω
willend *om* nu Jehsoe los *te* laten.

21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες,
Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

21 Maar zij overschreeuwden, zeggend: ἐπεφώνουν < ἐπιφωνέω
(Hecht) nu aan de paal! σταύρωσον < σταυρώω
Hecht hem nu aan de paal!

22 ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς,
Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

22 Maar die zie toen een derde *keer* tegen hen:

Want wat *voor* slechts deed deze toen? κακὸν < κακός
Niet één “aansprakelijkheid van dood”
vond ik toen in hem.
Dus ik zal hem nu “opvoedend” los laten.

²³ **οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλας, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.**

²³ Maar met grote stemgeluiden
“legden zij er *boven* op”,
vragend *om* hem aan de paal *te* hechten.

μεγάλας < μέγας   φωναῖς < φωνή
ἐπέκειντο < ἐπίκειμαι
αἰτούμενοι < αἰτέω

En de stemgeluiden van hun en van de opperpriesters
hadden overmacht.

κατίσχυον < κατισχύω

²⁴ **ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.**

²⁴ Maar Pilatos besloot toen
om dan hun verzoek *te doen* geworden.

ἐπέκρινε < ἐπικρίνω over-oordelen
αἴτημα

²⁵ **ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.**

²⁵ Maar hij liet toen los aan hen
die door een *opstand* en moord
in de wachtpost gevangenis geworpen is,
die zij vroegen.
Maar Jehsoe gaf hij toen over aan hun wil.

< παραδίδωμι

Eén of andere Cyrenische Simoon

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

²⁶ **Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ’ ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.**

²⁶ En zodra zij hem toen weg voerden,
grepen zij toen
één of andere Cyrenische Simoon
terwijl die van *de* akker kwam,
en plaatsten toen de paal op hem
om achter Jehsoe *te* dragen.

ἐπιλαβόμενοι < ἐπιλαμβάνω
Σίμωνός τινος Κυρηναίου < Κυρηναῖος Kurenaios = van Cyrene
ἀγροῦ < ἀγρός
ἐπέθηκαν < ἐπιτίθημι   σταυρόν < σταυρός

Profetie over de laatste dagen

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

²⁷ **Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνον αὐτόν.**

²⁷ Maar een heel groot aantal van het volk
volgde met hem,
en van vrouwen
die zich ook sloegen
en hem *bejammerden*.

πολὺ πλῆθος
ἠκολούθει < ἀκολουθέω
ἐκόπτοντο < κόπτω
ἐθρήνον < θρηνέω

²⁸ **στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ’ ἐμέ, πλὴν ἐφ’ ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν.**

²⁸ Maar Jehsoe, zich dan draaiend naar deze *vrouwen*,
zei toen:

στραφεῖς < στρέφω

(αὐτὰς is nadrukkelijk vrouwelijk)

Dochters van Jeruzalem,
huil niet over mij!
Huil alleen over julliezelf en over jullie kinderen!

θυγατέρες < θυγάτηρ

Ἱερουσαλήμ

²⁹ ὅτι ἰδοῦ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στειραὶ, καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν.

²⁹ Omdat... Let nu op!
 ...er komen dagen in die zij zullen aankondigen: ἐροῦσι < ἐρῶ

Gelukkige vrouwen zijn de onvruchtbaren, en buikholten die niet verwekten, en tepels die toen niet zoogden. μακάριαι < μακάριος (vrouwelijk) στειραὶ < στειρα ^{steriles} κοιλίαι < κοιλία ἐγέννησαν < γεννάω μαστοὶ < μαστός ἐθήλασαν < θηλάζω

³⁰ τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.

³⁰ Op dat moment zullen zij beginnen te zeggen aan de bergen: Val nu op ons! En aan de heuvels: Bedek ons nu! ὄρεσι < ὄρος πέσετε < πίπτω καλύψατε < καλύπτω βουνοῖς < βουνός

³¹ ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

³¹ Omdat indien zij met het vochtige hout deze dingen doen, wat geword dan met het droge? ὑγρῷ < ὑγρός ξύλῳ < ξύλον ξηρῷ < ξηρός

Twee andere misdadigers

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

³² *Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

³² Maar zij voerden ook twee andere misdadigers met hem om opgeheven te worden. κακοῦργοι < κακοῦργος ^{slecht-werker} ἀναιρεθῆναι < ἀναιρέω

Paalhechting van Jehsoe

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

³³ Καὶ ὅτε ἀπήλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

³³ En daar kwamen zij toen aan op de plaats die Kranion – Schedel – genoemd is. Daar hechten zij hem toen aan de paal, en de misdadigers, die enerzijds aan de rechterzijde, die anderzijds aan de linkerzijde. τόπον < τόπος κρανίον ἐκ δεξιῶν ἐξ ἀριστερῶν

³⁴ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον.

³⁴ Maar Jehsoe zei:

Vader, Zend nu weg voor hen! Want zij hebben niet waargenomen – zij weten niet – wat zij doen. πάτερ < πατήρ ἄφες < ἀφίημι

Maar zijn kledingstukken uiteen delend, wierpen zij toen een lot. διαμεριζόμενοι < διαμερίζω ἱμάτια < ἱμάτιον κλῆρον < κλήρος

³⁵ και εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.

³⁵ En aanschouwend had het volk gestaan, maar ook de heersers lachten *hem* samen met hen uit, zeggend:

θεωρῶν < θεωρέω
ἐξεμυκτήριζον < ἐκμυκτηρίζω uit-honen / uit- de neus optrekken

Andere *mensen* redde hij toen, *dus maak dat* hij zichzelf nu red, indien deze (de) Christos is, die door God geselecteerd *is!*

ἔσωσε < σῴζω
Χριστός ἐκλεκτός

³⁶ ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ.

³⁶ Maar ook de strijders bespotten hem, er bij komend en slechte zure wijn *naar* hem toe dragend, ...

στρατιῶται < στρατιώτης
ὄξος ook: (wijn)azijn

³⁷ καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

³⁷ ... en zeggend:

Indien jij de koning van de Joden bent, red *dan* nu jezelf!

³⁸ ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς. Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

³⁸ Maar er was ook een opschrift geschreven, op hem Griekse en Romeinse – *Latijnse* – en Hebreeuwse letters:

ἐπιγραφή γεγραμμένη < γράφω
Ἑλληνικοῖς < Ἑλληνικός
Ῥωμαϊκοῖς < Ῥωμαϊκός
Ἑβραϊκοῖς < Ἑβραῖος γράμμασιν < γράμμα *inkrassing*

Dit is de koning van de Joden.

Gesprek van de twee misdadigers

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

³⁹ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλάσφημι αὐτόν, λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

³⁹ Maar één van de misdadigers die toen opgehangen werd, blafemeerde hem toen, zeggend:

κρεμασθέντων < κρεμάννυμι

Indien jij (de) Christos bent, red *dan* nu jezelf en ons!

⁴⁰ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

⁴⁰ Maar de andere dan antwoordend, berispte hem, zeggend:

ἐπετίμα < ἐπιτιμάω

Vrees jij ook God niet, omdat jij te midden van hetzelfde oordeel bent? ...

φοβῆ < φοβέω
κρίματι < κρίμα

⁴⁷ ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων,
Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

⁴⁷ Maar de bevelhebber over honderd dan waarnemend
wat toen geworden was,
eerde God toe, zeggend:

ἑκατόνταρχος = ἑκατοντάρχης Latijn: centurio

ἐδόξασε < δοξάζω

Het is *waar*,
dit mens was rechtvaardig.

ὄντως < εἰμί

⁴⁸ καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα,
τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

⁴⁸ En al het gereupel dan samen bij komend
bij dit schouwspel,
aanschouwend de dingen die toen gewerden,
zichzelf *op* de borst slaand
deden zij zich om keren.

συμπαραγενόμενοι < συμπαραγίνομαι
θεωρίαν < θεωρία

στήθη < στήθος
ὑπέστρεφον < ὑποστρέφω

⁴⁹ εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

⁴⁹ Maar alle bekende *mensen* van hem
hadden van verre gestaan,
en vrouwen die toen samen met hem volgden
door Galiläa,
die namen deze *dingen* waar.

γνωστοὶ < γνωστός (mannelijk = mensen / mannen)

συνακολουθήσασαι < συνακολουθέω

Joseph van Arimathaiä

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

⁵⁰ Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθός καὶ δίκαιος

⁵⁰ EN LET NU OP!

Een man met *de* naam Joseph,
een voorname raadsheer,
een goede en rechtvaardige man ...

Ἰωσήφ

βουλευτῆς ook: senator

ἀγαθός edel

ὑπάρχων < ὑπάρχω ook: beginnen / dienstbaar

δίκαιος

⁵¹ (οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν), ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν
Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

⁵¹ ... – die niet instemmend was met het (raads)besluit
en met hun handeling –
van Arimathaiä een stad van de Joden,
en hij nam zelf ook het koninkrijk van God aan
– *hij accepteerde en verwachtte dat*.

συγκατατεθειμένος < συγκατατίθημι

(in Griekse grondtekst staan deze twee regels tussen haakjes)

Ἀριμαθαίας < Ἀριμαθαία

προσεδέχετο < προσδέχομαι

βουλῇ < βουλή

πράξει < πράξις

⁵² οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

⁵² Die dan naar Pilatos gaand,
vroeg toen zelf het lichaam van Jehsoe.

προσελθὼν < προσέρχομαι

σῶμα

⁵³ και καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, και ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ̃ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

⁵³ En hem dan neerhalend, rolde hij hem toen op *in* een fijn geweven kleding. En *hij* plaatste hem toen in een uitgehouwen (graf)monument, van *waar* zeer zeker nog niet iemand gelegd was.

καθελὼν < καθαιρέω
ἐνετύλιξεν < ἐντυλίσσω
σινδόνι < σινδών
λαξευτῷ < λαξευτός
μνήματι < μνήμα
οὐκ [...] οὐδέπω οὐδεὶς (drie-dubbele ontkenning = zeer zeker niet)

⁵⁴ και ἡμέρα ἦν Παρασκευή, και σάββατον ἐπέφωσκε.

⁵⁴ En het was een *de* dag van Voorbereiding, en *de* sabbat verscheen.

παρασκευή
σάββατον
ἐπέφωσκε < ἐπιφώσκω zie φῶς (daglicht)

⁵⁵ κατακολουθήσασαι δὲ και γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, και ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

⁵⁵ Maar ook de vrouwen dan achterna gaand, iedere *vrouw* die bijeen gekomen waren met hem uit Galilaia, aanschouwden toen het graf(monument), en zodra zijn lichaam werd toen geplaatst.

κατακολουθήσασαι < κατακολουθέω (vr.)
συνεληλυθυῖαι < συνέρχομαι (vr.)
ἐθεάσαντο < θεάομαι
μνημεῖον

^{56a} ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἄρώματα και μύρα.

^{56a} Maar zich dan omkerend, maakten zij toen specerijen en aangenaam ruikende zalven gereed.

ὑποστρέψασαι < ὑποστρέφω (Mar. 16:1)
ἄρώματα < ἄρωμα
μύρα < μύρον
ἠτοίμασαν < ἐτοιμάζω

Wél hielden zij de sabbat

vervolg Lukas, hoofdstuk 23

(Dit tekstgedeelte onderscheid zich met een hoofdletter en stijlbreuk van de overige tekst)

^{56b} Και τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

^{56b} En zij rustte toen wel uit *gedurende* de sabbat volgens de opdracht.

ἡσύχασαν < ἡσυχάζω
ἐντολήν < ἐντολή traditioneel: gebod

De eerste sabbat

Lukas, hoofdstuk 24

¹ τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα, φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἄρώματα, και τινες σὺν αὐταῖς.

¹ Maar met de eerste van de sabbatten, *tijdens* de “diepe” morgen, kwamen zij toen bij (graf)monument, dragend die specerijen die zij toen gereed maakten, en sommigen samen met deze *vrouwen*.

(Joh. 19:31 Het was een *grote* sabbat, Mar. 16:1 En terwijl de sabbat vooriging)
ὄρθρου < ὄρθρος
βαθέος < βαθύς
φέρουσαι < φέρω
αὐταῖς *hen* (vrouwelijk)

² εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου.

² Maar zij vonden toen de steen weggerold zijnd van het graf(monument).

εὗρον < εὕρισκω
λίθον < λίθος
ἀποκεκλισμένον < ἀποκλίνδω

³ καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὔρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

³ En dan ingaand vonden zij toen het lichaam van Meester Jehsoe niet.

⁴ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτάς· περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·

⁴ En het gewerd toen, op dat *moment*, dat deze *vrouwen* omtrent dat twijfelden.

αὐτάς hen (vrouwelijk)

διαπορεῖσθαι < διαπορέω

EN LET NU OP!

Twee mannen zette *zich* toen bij deze *vrouwen* in kleden die “bliksemen”.

αὐταῖς hen (vrouwelijk)

ἀστραπτούσαις < ἀστράπτω zie ἀστραπή ἐσθήσεσιν < ἔσθῃσις

⁵ ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

⁵ Maar *terwijl* zij bevreesden werden, en het gezicht leunend naar de grond, zeiden zij toen tegen deze *vrouwen*:

ἐμφόβων < ἔμφοβος in-vrees / in-angst

πρόσωπον < πρόσωπον κλινουσῶν < κλίνω γῆν < γῆ

αὐτάς hen (vrouwelijk)

Wat zoeken jullie, die leeft met de doden? ...

Waarschijnlijk bedoelt de schrijver “waarom?”. Zie ook vers 38.

ζητεῖτε < ζητέω

ζῶντα < ζάω

νεκρῶν < νεκρός

⁶ οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ’ ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὄν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

⁶ ... Hij is niet hier, maar hij werd toen gewekt. Word nu herinnert zoals hij toen vertelde aan jullie, nog zijnd in Galilaia, ...

⁷ λέγων ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

⁷ ... zeggend dat de zoon van de mens dan overgegeven moet worden in handen van zondige mensen, en *om* dan aan de paal gehecht *te* worden, en dan met de derde dag zelf op *te* staan.

< παραδίδωμι

ἀμαρτωλῶν < ἀμαρτωλός

ἀναστῆναι < ἀνίστημι (reflexief/wederkerend)

⁸ καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

⁸ En zij werden toen herinnert van zijn uitspraken.

ῥημάτων < ῥῆμα

⁹ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

⁹ En *zich* dan omkerend van het graf(monument), brachten zij toen van al deze *dingen* verslag uit aan de elf, en alle overigen.

(Mar. 16:7 Zeg nu zijn leerlingen en aan Petros)

ἀπήγγειλαν < ἀπαγγέλλω

ἑνδεκα

λοιποῖς < λοιπός

¹⁰ ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

¹⁰ Maar zij waren Magdalene Maria en Joanna en Maria van Jakobos, en de overige *vrouwen* samen met deze *vrouwen*. Zij zeiden deze *dingen* tegen de afgezanten.

Μαγδαληνὴ Μαρία

Ἰωάννα

Ἰακώβου < Ἰάκωβος

αἱ λοιπαὶ de overigen (vrouwelijk)

αὐταῖς hen (vrouwelijk)

ἀποστόλους < ἀπόστολος apostols

¹¹ και ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, και ἠπίστουν αὐταῖς.

¹¹ En zij verschenen toen in het zicht van hen
alsof hun uitspraken gezwets *zijn*.
En zij wantrouwden deze *vrouwen*.

ἐφάνησαν < φαίνω
λήρος
ἠπίστουν < ἀπιστέω
αὐταῖς hen (vrouwelijk)

¹² ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, και παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· και ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

¹² Maar Petros dan zelf opstaand,
liep toen (snel) naar het graf(monument),
en dan schuinbuiwend ziet hij
alleen de linnen doeken liggend.
En hij ging er toen van weg,
verwonderend bij zichzelf dat *wat* geworden *was*.

ἔδραμεν < τρέχω
παρακύψας < παρακύπτω verborgen schuingebogen
μόνα < μόνος ὀθόνια < ὀθόνιον κείμενα < κείμεαι
θαυμάζων < θαυμάζω

Onderweg van Jeruzalem naar Emmaoes

vervolg Lukas, hoofdstuk 24

¹³ Καὶ ἰδοὺ, δύο ἕξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου· ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς.

¹³ EN LET NU OP!

Twée uit hen waren gaand op die dag
naar een dorp
zestig stadiën – *dat is 11.160 meter* –
af zijnd van Jeruzalem,
met de naam: Emmaöes.

κώμην < κώμη
ἐξήκοντα σταδίου < στάδιον stadion / 186 meter
ἀπέχουσαν < ἀπέχω af-hebben
Ἐμμαούς

¹⁴ και αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

¹⁴ En zij waren samen bij elkaar
omtrent al deze *dingen die* samen gegaan zijnd.

ὠμίλουν < ὀμιλέω
συμβεβηκότων < συμβαίνω

¹⁵ και ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς και συζητεῖν, και αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

¹⁵ En het gewerd toen in hun samen zijn
en *hun* gezamenlijke onderzoeken,
ook Jehsoe zelf naderend, samen ging met hen.

συζητεῖν < συζητέω disputeren = verhit over theoretische vragen discussiëren
ἐγγίσας < ἐγγίζω συνεπορεύετο < συμπορεύομαι

¹⁶ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

¹⁶ Maar hun ogen werden beheerst
zo dat zij hem dan niet (h)erkennen.

ἐκρατοῦντο < κρατέω ὀφθαλμοὶ < ὀφθαλμός

¹⁷ εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνας οἱ λόγοι οὗτοι οὖς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, και ἔστε σκυθρωποί;

¹⁷ Maar hij zei toen tegen hen:

Wat zijn deze woorden
die jullie rondwandelend tegen elkaar werpen,
en zijn jullie knorrige *mensen*?

περιπατοῦντες < περιπατέω ἀντιβάλλετε < ἀντιβάλλω
σκυθρωποί < σκυθρωπός

¹⁸ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

¹⁸ Maar de één met de naam Kleopas dan antwoordend, Kleόπας
zei toen tegen hem:

Woon jij alleen in nabijheid van Jeruzalem, παροικεῖς < παοικέω μόνος
en leerde jij toen niet kennen
die geworden waren in haar
in deze dagen?

¹⁹ καὶ εἶπεν αὐτοῖς,

Ποῖα;

δὲ εἶπον αὐτῷ,

Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.

¹⁹ En hij zei toen aan hen:

Wat voor soort? ποῖα < ποῖος

Maar zij zeiden toen:

Die omtrent Jehsoe de Nazoreeër, Ναζωραίου < Ναζωραῖος (vergelijk met: ναζαρηνός = Nazarener)
die man gewerd toen een krachtige profeet δυνατὸς προφήτης
in werk en woord tegenover God en het hele volk. ... ἔργῳ < ἔργον

²⁰ ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

²⁰ ... Zodat

ἐν de opperpriesters en onze heersers
hem toen over gaven < παραδίδωμι
tot in een “oordeel van dood”,
en zij hechtte hem toen aan de paal.

²¹ ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο.

²¹ Maar wij hoopten dat hij het is,
die van plan is

om Israel los te kopen. λυτροῦσθαι < λυτρόω iemand vrijkopen met een λύτρον (afkoopsom/losgeld)
Maar toch samen met al deze dingen ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι τούτοις
voert vandaag deze derde dag
van toen deze dingen geworden.

²² ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον.

²² Maar ook sommige vrouwen uit ons
deden ons toen versteld staan,
wat dan vroeg in de morgen geworden was
bij het graf(monument). ...

ἐξέστησαν < ἐξίστημι buiten gewone toestand brengen
ὄρθριαι < ὄρθριος

²³ καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὄπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν.

²³ ... En dan zijn lichaam niet vindend,
kwamen zij toen zeggend

ook een zicht van boodschappers waargenomen te hebben, ὄπτασίαν < ὄπτασία ἀγγέλων < ἄγγελος
zeggen zij dat hij leeft. ζῆν < ζάω

²⁴ και ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, και εὔρον οὕτω καθὼς και αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

²⁴ En sommigen van *dezen* gingen toen samen met ons weg naar het graf(monument), en zij vonden *het* toen op die manier zoals ook de vrouwen toen zeiden, maar zij namen hem toen niet waar.

²⁵ και αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὡς ἀνόητοι και βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.

²⁵ En hij zei toen tegen hen:

Ooo, imbecielen,
en traag met het hart
van *om te* vertrouwen
na alles dat de profeten toen vertelden. ...

Ὡς (aankondiging vocatief / uitroep) ἀνόητοι < ἀνόητος niet-denkbaar
βραδεῖς < βραδύς ook: stompzinnig (in iets) καρδία < καρδία
πιστεύειν < πιστεύω

²⁶ οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, και εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;

²⁶ ... Moest (de) Christos dan zéker niet deze *dingen* lijden, en dan ingaan in zijn glorie?
παθεῖν < πάσχω
δόξαν < δόξα doxa

²⁷ και ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως και ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διημήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

²⁷ En dan beginnend van Moseus en van alle profeten, verklaarde hij aan hen in alle teksten die omtrent hemzelf *waren*.

Μωζες Μωσέως < Μωσεῦς ἀρξάμενος < ἄρχω
διημήνευεν < διερμηνεύω
γραφαῖς < γραφή

²⁸ και ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· και αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

²⁸ En zij naderden tot in het dorp, waar zij gingen. En hij deed alsof *om* verder weg *te* gaan.

< ἐγγίζω
προσεποιεῖτο < προσποιέω erbij-doen
πορρωτέρω < πρόρρω / πρόσω

²⁹ και παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, και κέκλικεν ἡ ἡμέρα, και εἰσήλθε τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς.

²⁹ En zij forceerden hem toen, zeggend:

Blijf nu met ons,
omdat tegen *de* avond is,
en de dag “*zich* heeft doen leunen”!

παραβιάσαντο < παραβιάζομαι
μείνον < μένω
ἑσπέραν < ἑσπέρα
κέκλικεν < κλίνω leunen
alternatief: is gaan rusten

En hij ging toen binnen van *om* dan samen met hen *te* blijven.

³⁰ και ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς.

³⁰ En het gewerd toen in dat neer-leunen van hem met hen, dan nemend het (tarwe)brood, gaf hij “een goed woord”, en dan brekend, gaf hij *het* daar op volgend aan hen.

κατακλιθῆναι < κατακλίνω zie eerdere: κλίνω (leunen)

λαβὼν < λαμβάνω ἄρτον < ἄρτος
εὐλόγησε < εὐλογέω traditioneel: zegenen
κλάσας < κλαίω
ἐπέδιδου < ἐπιδίδωμι er boven-op geven

³¹ αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

³¹ Maar van hen werden de ogen toen geopend, en (h)erkenden hem toen. En hij gewerd toen onzichtbaar weg van hen.

διηνοίχθησαν < διανοίγω

ἄφαντος

³² καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

³² En zij zeiden toen tegen elkaar:

Was ons hart zéker niet brandend in ons, zodra hij praatte met ons “te midden van de weg”, tijdens de reis, en zodra hij aan ons de teksten “opende”? uitlegde

καιομένη < καίω
ὁδῷ < ὁδός

³³ καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὔρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκά και τοὺς σὺν αὐτοῖς,

³³ En dan zelf opstaand met datzelfde uur keerden zij *zich* toen om naar Jeruzalem, en vonden toen de elf bijeen verzameld zijnd en *dezen* samen met hen.

συνηθροισμένους < συναθροίζω

³⁴ λέγοντας ὅτι Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι.

³⁴ Zeggend dat:

De Meester werd toen gewekt, het is *waar*, en *hij* werd toen waargenomen door Simoon.

ὄντως < εἰμί
Σίμωνι < Σίμων

³⁵ καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

³⁵ En zij zette toen uiteen de *dingen* “te midden van de weg”, van tijdens de reis, en werd toen zo *bekend* aan hen in het breken van het (tarwe)brood.

ἐξηγοῦντο < ἐξηγέομαι

ἐγνώσθη < γινώσκω
κλάσει < κλάσις

Vrede voor jullie

vervolg Lukas, hoofdstuk 24

³⁶ Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν.

³⁶ Maar *terwijl* zij deze dingen vertellen aan hen, Jehsoe deed *zich* toen staan in *het* midden van hen, en zegt aan hen:

Vrede voor jullie.

εἰρήνη

³⁷ πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

³⁷ Maar dan verbijsterd wordend en dan bevreesde *mensen* geworden, meenden zij een geest te *aanschouwen*.

πτοηθέντες < πτοέω

ἐδόκουν < δοκέω verwachten

³⁸ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

³⁸ En hij zei toen aan hen:

Wat zijn jullie in opschudding?

Waarschijnlijk bedoelt de schrijver "waarom?". Zie ook vers 5.

τεταραγμένοι < ταρασσω

Door wat gaan overwegingen op in jullie harten?

διαλογισμοὶ < διαλογισμός ἀναβαίνουσιν < ἀναβαίνω

³⁹ ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμεῖ θεωρεῖτε ἔχοντα.

³⁹ Let nu op mijn handen en mijn voeten, dat ik het ben! Betast mij nu en let nu op, omdat een geest geen vlees en beenderen kan hebben, zoals mij *aanschouwd* hebbend!

χεῖράς < χεῖρ

πόδας < πόδες

ψηλαφήσατέ < ψηλαφάω met vingers bevoelen

σὰρκα < σάρξ

ὀστέα < ὀστέον

⁴⁰ καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

⁴⁰ En dat dan zeggend, vertoonde hij toen aan hen de handen en de voeten.

ἐπέδειξεν < ἐπιδείκνυμι

⁴¹ ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;

⁴¹ Maar *terwijl* zij hen nog wantrouwden door de vreugde en verwonderend, zei hij toen aan hen:

χαρᾶς < χαρά

Hebben jullie hier iets eetbaars?

βρώσιμον < βρώσιμος

⁴² οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.

⁴² Maar zij gaven toen daarop volgend aan hem een deel van een gebraden vis, en een door bijen gemaakte raat.

ἐπέδωκαν < ἐπιδίδωμι

μέρος ὀπτοῦ < ὀπτός

ἰχθύος < ἰχθύς

μελισσίου < μελίσσιος door bijen gemaakt

κηρίου < κηρίον honing(raat)

⁴³ καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

⁴³ En dan nemend, at hij toen in het zicht van hen.

De teksten zijn volgemaakt

vervolg Lukas, hoofdstuk 24

⁴⁴ Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ λόγοι, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὄντων σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

⁴⁴ Maar hij zei toen aan hen:

Deze woorden die ik toen vertelde tegen jullie,
nog samen zijnd met jullie,
dat alles dat geschreven is in de wet van Moseus
en profeten
en psalmen over mij
nu volgemaakt vervuld moet worden,

τῷ νόμῳ < νόμος

ψαλμοῖς < ψαλμός muziekstukken voor een snaarinstrument
πληρωθῆναι < πληρώω

⁴⁵ τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·

⁴⁵ Op dat moment opende toen van hen het verstand
van het begrijpen van de teksten.

νοῦν < νοῦς / νόος

συνιέναι < συνιήμι samen-brengen

⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι
Οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

⁴⁶ En hij zei toen aan hen:

Op die manier is het geschreven,
en op die manier moest (de) Christos lijden,
en dan zelf opstaan uit de doden
met de derde dag.

⁴⁷ καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

⁴⁷ En *om* dan namens hem
gedachteverandering
en wegzenden van zonden
als een heraut afkondigd *te* worden
tot in alle naties,
dan beginnend *vanaf* Jeruzalem.

ἐπὶ τῷ ὀνόματι = namens (onder invloed van of in relatie met...)

μετάνοιαν < μετάνοια

ἄφεσιν < ἄφεσις

ἁμαρτιῶν < ἁμαρτία

κηρυχθῆναι < κηρύσσω heraut-doen = aankondigen als een heraut

ἔθνη < ἔθνος

ἀρξάμενον < ἄρχω

⁴⁸ ὑμεῖς δὲ ἔστε μάρτυρες τούτων.

⁴⁸ Maar jullie zijn getuigen van deze *dingen*.

μάρτυρες < μάρτυς

⁴⁹ καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ
πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

⁴⁹ En let nu op!
Ik zend weg
de belofte van mijn vader
over jullie.

ἀποστέλλω letterlijk: ik stel weg / notitie: apostel (afgezant)

ἐπαγγελίαν < ἐπαγγελία

Maar doe jullie nu neersitten in de stad Jeruzalem,
tot dat jullie dan zelf in de “macht vanuit *de* hoogte” duiken.

καθίσατε < καθίζω

ἐνδύσησθε < ἐνδύω

δύναμιν ἐξ ὕψους < ὕψος

Bethania

vervolg Lukas, hoofdstuk 24

⁵⁰ Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς.

⁵⁰ Maar hij voerde hen toen uit
buiten tot in Bethania.

Βηθανίαν < βηθανία

En dan optillend zijn handen,
gaf hij hen toen een “goed woord”.

traditioneel: zegenen

⁵¹ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ’ αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

⁵¹ En het gewerd toen in dat “goed woord” geven
door hem aan hen,
hij zich toen uiteen zette van hen,
en omhoog werd gebracht
tot in de Oeranos.

διέστη < διῆστημι
ἀνεφέρετο < ἀναφέρω
οὐρανόν < οὐρανός traditioneel: hemel

⁵² καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·

⁵² En zij dan hem de voetkus gevend,
deden zij zich toen omkeren naar Jeruzalem
met grote blijdschap.

προσκυνήσαντες < προσκυνέω erkennen als god of koning

⁵³ καὶ ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

⁵³ En zij waren altijd in het heiligdom,
God lovend en een “goed woord” gevend.

διὰ παντός door alles = altijd
αἰνοῦντες < αἰνέω
ἱερῷ < ἱερός

Amen.

ἀμήν